

Úvodní stránka > Právní předpisy a judikatura > Vnitrostátní právní předpisy

Vnitrostátní právní předpisy

Lotyšsko

V této části naleznete informace o právním systému Lotyšska.

Prameny práva

Lotyšsko náleží do evropského kontinentálního právního systému. Nejdůležitějšími prameny práva jsou psané právní předpisy.

Právní předpisy

Vztahy mezi subjekty veřejného práva, soukromými osobami a jinými nositeli práv upravují právní předpisy (*ārējie normatīvie akti*).

Druhy právních předpisů podle právní síly v sestupném pořadí:

Ústava Lotyšské republiky,

zákony parlamentu,

nařízení vlády,

nařízení Lotyšské národní banky, Komise pro finanční a kapitálové trhy a Komise pro veřejné služby (v lotyšském právním řádu mají tato nařízení stejnou právní sílu jako nařízení vlády),

závazná nařízení místní samosprávy.

Ustanovení práva Evropské unie se použijí v souladu s jejich postavením v hierarchii legislativních aktů. Při uplatňování ustanovení práva Evropské unie musí orgány a soudy rovněž zohlednit judikaturu Soudního dvora Evropské unie.

Ustanovení mezinárodního práva se použijí bez ohledu na jejich pramen v souladu s jejich postavením v hierarchii legislativních aktů. V případě kolize mezi ustanovením mezinárodního práva a ustanovením lotyšského práva se stejnou právní silou se použije ustanovení mezinárodního práva.

Závazná nařízení místní samosprávy jsou závazná pro všechny fyzické a právnické osoby v příslušné správní oblasti.

Právní předpisy a další právní akty se vyhláší v úředním věstníku *Latvijas Vēstnesis*. Úřední vyhlášení je veřejně autentické a právně závazné. Nikdo se nesmí dovolávat neznalosti právních aktů nebo úředních oznámení zveřejněných v úředním věstníku

Subjekty, které mají oprávnění vydávat legislativní akty, jsou:

lotyšský lid při výkonu zákonodárné pravomoci (jedna desetina všech voličů může předložit návrh zákona parlamentu; občané se mohou rovněž účastnit referend),

Saeima (parlament) má pravomoc přijímat zákony,

vláda má pravomoc vydávat nařízení v případech, kdy je k tomu zmocněna zákonem,

Lotyšská národní banka, Komise pro finanční a kapitálové trhy a Komise pro veřejné služby mají rovněž pravomoc vydávat nařízení v případech, kdy jsou k tomu zmocněny zákonem,

orgány místní samosprávy mají pravomoc vydávat nařízení v případech, kdy jsou k tomu zmocněny zákonem.

Interní normativní akty

Interní normativní akty (*iekšējie normatīvie akti*) vydává subjekt, který se řídí veřejným právem, s cílem stanovit vlastní interní pracovní postupy, popřípadě postupy jemu podřízených subjektů, nebo objasnit postupy vztahující se k uplatňování právních předpisů v oblasti jeho působnosti. Interní normativní akty nejsou právně závazné pro soukromé osoby. Pokud subjekt přijme rozhodnutí týkající se soukromé osoby, nemůže v něm odkazovat na interní normativní akty.

Druhy interních normativních aktů:

organizační řád (*nolikums*) nebo jednací řád (*reglaments*) subjektu, který určuje jeho interní strukturu a organizaci nebo interní strukturu a organizaci rady nebo oddělení, které zřídil,

doporučení (*ieteikumi*): stanovující postupy pro výkon správního uvážení přiznaného právními předpisy a interními normativními akty za účelem jednotného řešení v podobných situacích – v některých situacích lze od těchto doporučení odhlédnout, pokud k tomu existuje dostatek důvodů,

pokyny (*instrukcija*) určující způsob použití obecných právních předpisů a zásad,

vnitřní řád (*iekšējie noteikumi*) určuje postupy pro přijímání správních rozhodnutí, způsob, jakým mají úředníci a další osoby plnit své povinnosti a dodržovat pravidla chování a bezpečnosti při práci a další záležitosti týkající se fungování dotčeného subjektu.

Všechny druhy interních normativních aktů mají stejné právní postavení. Je-li mezi interními normativními akty rozpor, použije se akt, který vydal orgán nebo úředník s vyšším právním postavením.

Shledá-li úředník rozpor mezi interními normativními akty vydanými orgány nebo úředníky se stejným právním postavením, použije:

obecný právní akt, pokud není omezen zvláštním právním aktem;

pokud jsou oba akty obecné, nebo zvláštní, novější z těchto aktů; rozhodujícím dnem je den přijetí interního normativního aktu.

Shledá-li úředník rozpor mezi interními normativními aktem a právní normou stanovenou v právním předpise, použije právní předpis.

Subjekty, které mají oprávnění vydávat interní normativní akty, jsou:

vláda,

člen vlády,

řídící orgán veřejného subjektu,

vedoucí orgánu,

vedoucí strukturální jednotky zřízené orgánem.

Prameny práva – kategorie

Prameny práva lze rozdělit do těchto kategorií:

právní předpisy (*normatīvie akti*): právní akty, které stanovují právní normy, uvádí tyto normy v účinnost nebo je mění či ruší; lze je rozdělit na zákony a interní normativní akty;

obecné zásady práva: psané (obsažené v zákonech a nařízeních) nebo nepsané základní pravidla upravují objektivní zákonitosti života společnosti;

právní obyčej: pravidla chování, která vznikla v důsledku faktického uplatňování v průběhu času; použijí při odvozování práv a výkladu právních ustanovení, pokud danou otázku neupravuje zákon nebo jiný právní předpis;

judikatura: soubor soudních rozhodnutí obsahujících správné a hodnotné abstraktní právní závěry, které mohou soudci využít k odůvodnění vlastních rozhodnutí v jiných věcech;

právní teorie (*doktrína*): soubor akademických stanovisek k výkladu právních ustanovení, jejich původu a uplatňování; na právní teorii se často odkazuje v odůvodnění rozsudků nebo správních rozhodnutí.

Hierarchie pramenů práva

Primární prameny práva

právní předpisy: jde o prameny práva s nejvyšší právní silou, uplatňují se v souladu s jejich postavením v hierarchii legislativních aktů,

obecné zásady práva: tento pramen práva se uplatňuje v případech, kdy danou záležitost neupravují zákony nebo nařízení; používají se také při výkladu právních předpisů; nejsou uspořádány hierarchicky a mají v rámci právního řádu stejné postavení,

právní obyčej: tento pramen se uplatní při odvozování práv a výkladu právních ustanovení, pokud danou otázku neupravuje zákon nebo jiný právní předpis.

Primární prameny práva

judikatura: soudní rozhodnutí, která jsou v souladu s procesními pravidly závazná pro soudy projednávající žaloby; tato rozhodnutí mají sílu zákona, jsou závazná pro všechny účastníky a musí být dodržována stejně jako zákon.

Rozhodnutí ústavního soudu (*Satversmes tiesa*) jsou závazná pro všechny orgány státní moci a orgány místních samospráv, instituce a úřední osoby, včetně soudů, a pro fyzické i právnické osoby. Ustanovení zákona (nebo aktu), o kterém ústavní soud prohlásí, že není v souladu s normou vyšší právní síly, se považuje za neplatné ode dne zveřejnění rozsudku ústavního soudu, nestanoví-li ústavní soud jinak.

Pokud ústavní soud shledá, že mezinárodní dohoda podepsaná nebo uzavřená Lotyšskem odporuje ústavě, má vláda povinnost sjednat změny této dohody, vypovědět ji nebo pozastavit její uplatňování nebo od ní odstoupit.

Pokud rozhodnutí ústavního soudu, které ukončí soudní řízení, obsahuje výklad ustanovení právních předpisů, je tento výklad závazný pro všechny orgány státní moci a orgány místních samospráv, instituce a úřední osoby, včetně soudů, a pro fyzické a právnické osoby.

Na právní teorii se často odkazuje v odůvodnění rozsudků nebo správních rozhodnutí; právní teorie nemá právní sílu a není obecně závazná.

Institucionální rámec

Instituce, které mají pravomoc přijímat právní předpisy

Legislativní pravomoc vykonává **Saeima** a **lotyšský lid** prostřednictvím práva účastnit se referend.

Vláda může vydávat právní předpisy ve formě nařízení (*noteikumi*) v těchto případech:

na základě zmocnění stanoveného zákonem,

ke schválení mezinárodní dohody nebo jejího návrhu, k výpovědi mezinárodní dohody nebo pozastavení jejího uplatňování, pokud ústava nebo jiný zákon nestanoví jinak,

v případě potřeby k uplatňování legislativních aktů Evropské unie, pokud příslušná věc není upravena zákonem; tato nařízení nesmí omezovat základní práva osob.

Lotyšská národní banka, **Komise pro finanční a kapitálové trhy** a **Komise pro veřejné služby** mohou vydávat právní předpisy (nařízení – *noteikumi*) pouze na základě zmocnění zákonem a v rámci své působnosti.

Orgány místní samosprávy mohou vydávat právní předpisy (závazná nařízení) na základě zákonů nebo nařízení vlády.

Legislativní proces

V této části naleznete stručný přehled legislativního procesu.

Zákony

Předkládání návrhů zákonů v Parlamentu

Návrhy zákona může předkládat parlamentu prezident, vláda nebo parlamentní výbory, skupina nejméně pěti poslanců nebo v souladu s postupy stanovenými v ústavě alespoň jedna desetina všech voličů.

Projednání a schvalování návrhu zákona v Parlamentu

Parlament projednává návrhy zákonů ve třech čteních. Návrh zákona, který se považuje za naléhavý, návrh státního rozpočtu, změny státního rozpočtu a návrhy zákonů, kterými se ratifikují mezinárodní dohody, se schvalují ve dvou čteních.

Návrh zákona se považuje za přijatý a stane se zákonem, pokud byl projednán ve třech čteních nebo ve výše uvedených případech ve dvou čteních a získal při hlasování absolutní většinu hlasů přítomných poslanců parlamentu.

Vyhlášení zákonů

Všechny přijaté zákony zašle řídicí výbor parlamentu (*Prezidijs*) prezidentovi k vyhlášení.

Prezident vyhláší zákony přijaté parlamentem nejdříve desátý a nejpozději dvacátý první den po jejich přijetí. Zákon vstupuje v platnost čtrnáctý den po jeho vyhlášení (zveřejnění) v úředním věstníku *Latvijas Vēstnesis*, nestanoví-li sám zákon jiný okamžik.

Právo odložit vyhlášení zákona

Prezident má právo požadovat nové projednání zákona nebo odložit jeho vyhlášení až o dva měsíce.

Prezident vykonává právo požadovat nové projednání zákona z vlastního podnětu, avšak odložit vyhlášení zákona může pouze, pokud jej o to požádá nejméně jedna třetina všech poslanců parlamentu. Prezident nebo jedna třetina všech poslanců parlamentu mohou vykonat výše uvedená práva ve lhůtě deseti dnů od přijetí zákona parlamentem.

Zákon, jehož vyhlášení bylo odloženo v souladu s výše uvedeným postupem, se předloží k hlasování v národním referendu, pokud o to požádá nejméně jedna desetina všech voličů během sbírání podpisů. Není-li však tato žádost předložena ve lhůtě dvou měsíců, zákon se vyhlásí. Referendum se nepořádá, pokud parlament hlasuje o daném zákonu znovu a nejméně tři čtvrtiny všech poslanců parlamentu hlasují pro jeho přijetí.

Zákon přijatý parlamentem, jehož vyhlášení bylo prezidentem odloženo, může být zrušen v referendu, pokud se jej zúčastní nejméně polovina voličů, kteří se účastnili předchozích voleb do parlamentu, a většina z nich se vysloví pro zrušení zákona.

Avšak ne každý zákon lze předložit v referendu. Zákony týkající se rozpočtu, půjček, daní, cel, železničních tarifů, vojenské služby, vyhlášení a zahájení války, uzavření mírové smlouvy, vyhlášení výjimečného stavu a jeho ukončení, mobilizace a demobilizace, stejně tak jako dohody s cizími zeměmi není možné předložit v referendu.

Vstup zákona v platnost

Zákon vstupuje v platnost čtrnáctý den po jeho zveřejnění v úředním věstníku *Latvijas Vēstnesis*, nestanoví-li zákon sám jiný okamžik. Lhůta pro vstup zákona v platnost počíná běžet následující den po jeho zveřejnění.

Zrušení platnosti zákona

Zákon pozbývá platnosti za těchto okolností:

vstupem v platnost zákona, který ruší předchozí zákon,
vstupem v platnost přechodného ustanovení jiného zákona, které stanoví, že předchozí zákon se ruší,
nabytím pravomoci nálezu ústavního soudu, který ruší dotčený zákon,
uplynutím doby platnosti daného zákona v případě, že byl zákon přijat na dobu určitou.

Nařízení vlády

Předkládání návrhů nařízení vlády

Návrh nařízení připravený ministerstvem, úřadem vlády nebo správními úřady, které jsou podřízeny předsedovi vlády, může vládě předkládat člen vlády. Návrh nařízení připravený vedoucím jiného orgánu státní správy nebo místní samosprávy, nevládními organizacemi nebo sociálními partnery může být předložen k projednání výborem vlády nebo samotnou vládou pouze prostřednictvím člena vlády, který politicky odpovídá za příslušnou oblast, odvětví nebo pododvětví.

Projednávání a schvalování návrhu nařízení vlády

Návrhy nařízení předložené vládě jsou nejdříve oznámeny a projednány na zasedáních státních tajemníků. Poté, co jsou oznámeny na mezíresortním zasedání, zašlou se na příslušná ministerstva, v případě potřeby i na jiné orgány, ke schválení. Ministerstva spravedlnosti a ministerstva financí vydávají stanovisko u všech návrhů. Během procesu schvalování mohou předložit své připomínky také zástupci nevládních organizací.

Po odsouhlasení v mezíresortním řízení jsou návrhy nařízení postoupeny na jednání vlády, přičemž návrhy, u kterých nebylo dosaženo dohody, projednají státní tajemníci nebo výbor vlády. Projekty odsouhlasené na těchto zasedáních se postoupí na jednání vlády k dalšímu projednání. Pokud je návrh nařízení na zasedání vlády schválen, je přijat a stává se nařízením vlády.

Vyhlášení nařízení vlády

Nařízení vlády se vyhláší zveřejněním v úředním věstníku *Latvijas Vēstnesis*.

Vstup nařízení vlády v platnost

Nařízení vlády vstupuje v platnost následující den po jeho zveřejnění v úředním věstníku *Latvijas Vēstnesis*, nestanoví-li nařízení jiné datum.

Zrušení platnosti nařízení vlády

Nařízení vlády pozbývá platnosti za těchto okolností:

vstupem v platnost nařízení vlády, které ruší předchozí nařízení vlády,
vstupem v platnost závěrečných ustanovení jiného nařízení vlády, které stanoví, že předchozí nařízení vlády se ruší,
pozbytím platnosti zákona, na jehož základě bylo nařízení vlády vydáno,
nabytím pravomoci nálezu ústavního soudu, který ruší dotčené nařízení vlády,
uplynutím doby platnosti daného nařízení vlády v případě, že bylo přijato na dobu určitou.

Nařízení Lotyšské národní banky, nařízení Komise pro finanční a kapitálové trhy a nařízení Komise pro veřejné služby

Postup pro vyhlášení, vstup v platnost a zrušení platnosti nařízení Lotyšské národní banky, nařízení Komise pro finanční a kapitálové trhy a nařízení Komise pro veřejné služby je totožný s postupem pro vyhlášení, vstup v platnost a zrušení platnosti nařízení vlády.

Závazná nařízení místní samosprávy

Předložení návrhu závazných nařízení místní samosprávy

Návrh závazného nařízení místní samosprávy může místní radě předložit předseda rady místní samosprávy, výbor rady, člen rady, iniciátor mimořádného zasedání nebo vedoucí správy města, obce nebo civilní farnosti.

Projednávání a přijímání návrhů závazných nařízení místní samosprávy

Návrh závazného nařízení místní samosprávy se považuje za přijatý a stává se závazným, pokud pro něj hlasovala více než polovina přítomných členů rady místní samosprávy, nestanoví-li zákon jinak.

Rada zašle nařízení spolu s důvodovou zprávou ministerstvu pro ochranu životního prostředí a regionální rozvoj v písemné a elektronické podobě do tří dnů ode dne jeho podpisu. Ministerstvo posoudí zákonnost nařízení ve lhůtě jednoho měsíce od dne, kdy jej obdržela, a zašle radě své stanovisko.

Pokud stanovisko ministerstva neobsahuje výhrady k zákonnosti nařízení, nebo ve stanovené lhůtě není zasláno žádné stanovisko, rada vydá závazné nařízení tak, jak bylo přijato.

Pokud stanovisko ministerstva shledává, že je nařízení z části či zcela nezákonné, rada jej opraví podle stanoviska a vydá pozměněné nařízení. Pokud místní rada nesouhlasí se stanoviskem částečně či v plném rozsahu, svůj postoj odůvodní a nařízení vydá. Nařízení se zašle ministerstvu pro ochranu životního prostředí a regionální rozvoj v písemné a elektronické podobě do tří dnů ode dne jeho podpisu.

Vyhlašování závazných nařízení místní samosprávy

Městská rada (*Republikas pilsētas dome*) zveřejňuje závazná nařízení a jejich doprovodné důvodové zprávy v úředním věstníku *Latvijas Vēstnesis*. Obecní rada (*novada dome*) zveřejňuje závazná nařízení a jejich doprovodné důvodové zprávy v úředním věstníku *Latvijas Vēstnesis* (od 6. listopadu 2015) nebo v místním tisku či bezplatných publikacích.

Obecní rada musí přijmout závazná nařízení a uvést, kde mají být tato nařízení zveřejněna, a tuto možnost musí zveřejnit v úředním věstníku *Latvijas Vēstnesis*. Obecní rada nesmí změnit zvolený způsob zveřejnění závazných nařízení častěji než jednou ročně. Závazná nařízení místní samosprávy jsou po vstupu v platnost zveřejněna na webových stránkách místní samosprávy. Závazná nařízení přijatá obecní radou jsou rovněž k dispozici v budově obecní rady a správy civilní farnosti, obce nebo města.

Vstup závazných nařízení místní samosprávy v platnost

Závazné nařízení samospráv vstupuje v platnost den po svém zveřejnění v oficiálním publikačním kanálu, nestanoví-li samo pozdější den vstupu v platnost.

Zrušení závazných nařízení místní samosprávy

Závazné nařízení místní samosprávy pozbývá platnosti za těchto okolností:

vstupem v platnost závazného nařízení místní samosprávy, které ruší předchozí nařízení místní samosprávy,
vstupem v platnost závěrečných ustanovení jiného závazného nařízení místní samosprávy, které stanoví, že předchozí nařízení místní samosprávy se ruší,
pozbytím platnosti právního předpisu vyšší právní síly, na jehož základě bylo nařízení místní samosprávy vydáno,
nabytím účinnosti nálezu ústavního soudu, který ruší dotčené nařízení místní samosprávy,
uplynutím doby platnosti daných nařízení místní samosprávy, v případě, že byla přijata na dobu určitou.

Databáze právních předpisů

Latvijas Vēstnesis, úřední věstník Lotyšské republiky

Úřední publikace *Latvijas Vēstnesis* je úředním věstníkem Lotyšské republiky. Zveřejnění informací v tomto věstníku představuje jejich úřední vyhlášení.

Úřední vyhlášení je veřejně autentické a právně závazné.

Nikdo se nesmí dovolávat neznalosti právních aktů nebo úředních oznámení zveřejněných v úředním věstníku

Od 1. července 2012 je úřední věstník *Latvijas Vēstnesis* úředně zveřejňován v elektronické podobě na internetových stránkách <https://www.vestnesis.lv>. Informace zveřejněné na webové stránce <https://www.vestnesis.lv> před tímto datem měly pouze informativní charakter: do té doby bylo úředním vyhlášením zveřejnění v tištěné verzi úředního věstníku *Latvijas Vēstnesis*.

Konsolidované právní předpisy

Konsolidovaného znění zákonů, nařízení vlády a jiných právních předpisů je k dispozici na portálu lotyšských právních předpisů <https://likumi.lv/>. Všechny konsolidované právní předpisy zveřejněné na této webové stránce mají pouze informativní charakter. Internetovou stránku spravuje vydavatel úředního věstníku [VSIA Latvijas Vēstnesis](#).

Úřední vydavatel

Vydavatelem úředního věstníku *Latvijas Vēstnesis* je stejný subjekt, který vydával věstník v tištěné podobě: [VSIA Latvijas Vēstnesis](#).

Úřední vydavatel dodržuje mezinárodní standard ISO 9001:2015 (řízení kvality) a ISO 27001:2013 (zabezpečení informací).

Je přístup do databáze zdarma?

Ano, *Latvijas Vēstnesis* je k dispozici zdarma. Elektronický archiv tištěných vydání úředního věstníku *Latvijas Vēstnesis* je rovněž k dispozici zdarma. Přístup ke konsolidovaným zněním právních předpisů je taktéž zdarma.

Odkazy

[Saeima \(Parlament Lotyšské republiky\)](#)

[Vláda Lotyšské republiky](#)

[Lotyšská národní banka](#)

[Komise pro finanční a kapitálové trhy](#)

[Komise pro veřejné služby](#)

[Kontaktní informace orgánů místní samosprávy](#)

[Úřední věstník *Latvijas Vēstnesis*](#)

[Portál lotyšských právních předpisů](#)

Poslední aktualizace: 05/04/2024

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.